

OP BEZOEK BIJ DE FAMILIE ACKERMANN IN NIEDERSACHSEN

Tijdens hun reis naar Niedersachsen kwamen de rundveeconsulenten pas na ongeveer 1000 km rijden door Duitsland de eerste melkkoeien in de wei tegen. – Jan Halewyck, landbouwconsulent Boerenbond

Dat gebeurde in de regio Oldenburg/Ost Friesland, de laatste 100 km tussen de grens met Nederland, de zee en Denemarken. Zoon en vader Renke en Julius Ackermann melken in Uplengen 111 koeien. Al meer dan 200 jaar baat de familie Ackermann dit bedrijf uit. Het ligt vlak tegen het dorp, wat de nodige restricties met zich meebrengt. Tegen het statige huis staat de oude melkveestal die in 2014 werd gerenoveerd voor jongvee. In 1998 werd aan de overkant van de straat een nieuwe stal gebouwd voor 50 koeien en een 2 x 6 visgraatmelkstal zonder wachtruimte. In 2007 werd de stal verdubbeld. De melkstand bleef onveranderd, het melken duurt nu 2,5 uur per keer. Dit is meteen ook de grootste uitdaging voor de familie, hoe moet dit verder? Door de fysieke scheiding (voergang in het midden, geen continue doorsteek) zitten de koeien in twee groepen. De hoogproductieve groep zit continu binnen en krijgt een TMR-rantsoen voor 38 liter. De laagproductieve groep kan dag en nacht op de beperkte weide (4 ha), maar eet voor 90% binnen. De koeien zitten op ligboxen met matrassen, die droog gehouden worden met kort gesneden stro. Renke is niet tevreden over de huidige langleeftbaarheid van de koeien

en overweegt renovatie naar diepstrooiselboxen. Het werk is verdeeld over vader, moeder en zoon, al steekt vader ook veel tijd in de coöperatie (zie verder). Daarnaast hebben ze al tien jaar een student die stage volgt op het bedrijf. In Duitse landbouwonderwijs is er een hogere landbouwstudie die drie jaar duurt, waarbij de studenten de laatste twee jaar vier dagen in de week stage volgen.

Duitsland heeft via subsidies zwaar ingezet op betonnen koeien.

Grond van de zaak

Op 60 kilometer van de zee bewerkt de familie een lichte zandgrond die 30 punten op een schaal van 100 haalt in het Duitse systeem. Met 700 mm regen slaagt men erin om zowat 7 ton graan per ha te oogsten, voor aardappelteelt zijn de percelen te klein. Maïs komt wel aan 14 tot 17 ton droge stof per ha. Van de 100 ha die bij het bedrijf hoort, is meer dan de

helft permanent grasland. Anders dan bij ons in Vlaanderen is de stempel permanent grasland niet verplaatsbaar, waardoor alle gras gras blijft. Onrechtstreeks heeft dit wel het voordeel dat die grond zo beschikbaar blijft voor wie een rendement kan maken uit gras: melkvee of biogas.

Biogasburen

In Duitsland heeft de overheid via subsidies zwaar ingezet op betonnen koeien, biogasinstallaties. Meer dan 7000 staan er over heel Duitsland, vooral in regio's waar ook veel melkkoeien zitten. Dankzij het stevige subsidiëringssysteem (25 eurocent per kWh verkoopprijs, terwijl consumenten 20 of 21 luident betalen voor hun stroom) voor biogasinstallaties die puur op landbouwproducten werken, zorgen ze voor een stevige grondconcurrentie. Melkveehouders konden 10 jaar geleden amper mee in het kopen van maïs of bij huren van grond ten opzichte van biogasboeren. Onder meer door de steeds strengere eisen voor de installaties en onzekerheid over de toekomstige subsidiëring van groene stroom is de situatie gestabiliseerd (in 2016 werd maïs op stam verkocht voor 1400 euro per ha). Zowat alle rundveehouders die we bezochten wachten af wat er in de eerste 10

jaar zal gebeuren. Komt er een nieuwe subsidiëring of niet? Zullen bestaande biogasinstallaties nog blijven draaien of vernieuwen als de subsidie stopt? En als ze stoppen, komt die grond dan vrij voor melkveehouders?

De Ackermanns denken voorlopig niet aan biogas produceren. De kleinste rendabele biogasinstallatie naar Duitse normen is 75 kWp, die dan draait op puur rundermengmest. Maar om daarvoor voldoende mest te hebben, heb je 300 koeien nodig.

Genetica

De 111 koeien produceren elk 9855 liter melk per jaar met 4,15% vet en 3,35% eiwit. In samenwerking met VOST, de lokale fokkerijorganisatie, worden alle geboren kalveren *genomic* getest (stierkalveren gratis, 50 euro per kalf voor de vaarskalveren als je niet alles test). Renke overweegt iets meer witblauw te gebruiken bij zijn melkkoeien als er niet direct wordt doorgegroeid. Het verkopen van nuchtere kalveren gebeurt in een coöperatie. Zo ontstaat er geen discussie over de prijs en de coöperatie neemt alles mee. Elk jaar verkoopt de familie een tiental fokstieren en vaarzen.

Toekomst

Renke twijfelt tussen investeren in melkrobots en de aankoop van een *swingover*-melkstand met een uitbreiding van de melkveestapel, maar dan zou hij extra grond en de stal van een buurman moeten kunnen bijhuren voor jongvee. Aanbouwen aan de bestaande stal kan niet omdat het dorp dan extra geuruitstoot te verwerken zou krijgen. Ook bij ons zijn de uitdagingen dezelfde. Wat brengt de toekomst? Is er grond beschikbaar? Wie zal het werk doen? Welke kansen kan ik grijpen?

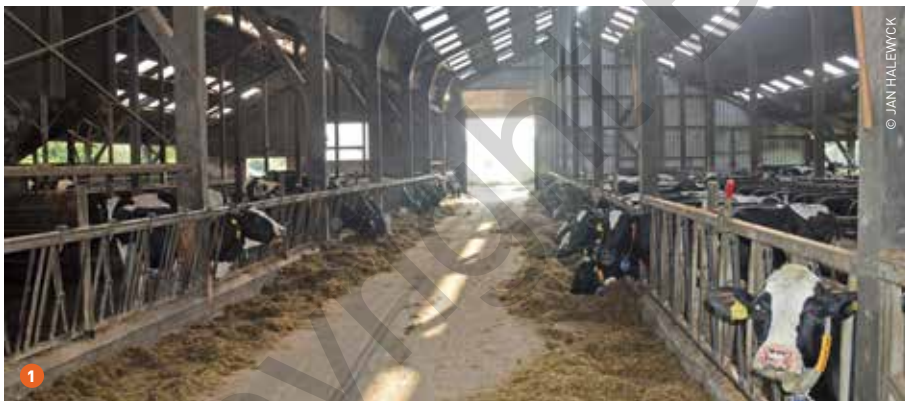
Molkerei Ammerland

Vader Justus Ackermann is voorzitter van de supervisieraad van de coöperatie Ammerland. Tweeduizend leden-melkveeouders, allen in een straal van 80 km rond Oldenburg, leveren samen 1,7 miljard liter melk (ter vergelijking: Milcobel ongeveer 1,45 miljard liter). Kaas, wei-poeder, boter en een deeltje drinkmelk zijn de verwerkte producten. Het gaat onder meer om de types Gouda- en Edamkazen. Die worden gemaakt in grote volumes met veel arbeidsefficiëntie. Speciaalkazen produceert men niet. Ammerland exporteert naar 50 landen, onder meer de VS en Singapore.

De melkprijs ligt 1 tot 2 cent boven die van DMK, de grootste Duitse coöperatie. Ammerland betaalt geen volumepremies en geen opleg-kwaliteitstoeslag, enkel een aftrek bij afwijkende kwaliteit. Volumepremies werden ook nooit betaald door de coöperatie. Men heeft liever vier leden met 50 melkkoeien dan één lid met 200 stuks. Nieuwe leden zijn welkom, maar ze moeten binnen de 80 km van de melkerij wonen en aandelen kopen. Een voorbezoek moet aantonen dat het kandidaat-lid proper genoeg werkt. Weggaan bij Ammerland kan, maar er is een opzegtermijn van twee jaar. Jaarlijks groeit de melkerij met 2 tot 3%. Er zijn twee productiesites: een drinkmelksite die 250 miljoen liter melk verwerkt, en de hoofdlocatie waar kaas wordt gemaakt (1,5 miljard liter). Sinds september wordt ook 30 miljoen liter biomelk van 40 leden die zijn omgeschakeld verwerkt als drinkmelk. Voor biomelk wordt binnen de coöperatie een aparte rekening gemaakt met gesplitste opbrengsten en kosten. Ammerland denkt dat 46-47 cent haalbaar is.

Het noordwesten van Nedersachsen is zowat de enige weideregio van Duitsland. 120 miljoen liter melk wordt als weidemelk vermarkt. 120 dagen, 6 uur beweiden en maximum 10 koeien per ha, volgens de principes van stichting Weidengang. Leden die dit toepassen krijgen 500 euro administratievergoeding per jaar, de helft van de leden voldoet hieraan. De weidemelk wordt grotendeels verkocht als drinkmelk bij Lidl Nederland. Ggo-vrije melk was vorig jaar hét thema in Duitsland. Alle drinkmelk in warenhuizen is er na een overeenkomst met de retail vrij van genetisch gewijzigde organismen. In praktijk betekent dit dat er geen soja gebruikt wordt. Veel Duitse boeren vervangen soja door koolzaad, en dat gaat goed. 1 cent extra melkgeld voor ggo-vrij wordt niet helemaal uit de markt gehaald.

In kader van volatiele melkprijzen is de coöperatie het termijnmarktsysteem mee aan het verkennen. Ze helpt haar leden mee op weg, maar degenen die er mee willen werken moeten het uiteindelijk zelf doen. Op lange termijn blijft melk produceren de juiste weg voor landbouwers in de regio Oldenburg. Het is de meest duurzame weg om van het vele permanente grasland en het matige akkerland een inkomen te maken. Een sterke coöperatie is daarbij de weg naar afzetzekerheid. ■

1 De familie Ackermann heeft 111 melkkoeien die elk ruim 9800 liter per jaar produceren met 4,15% vet en 3,35% eiwit. 2 De oude koestal, rechts aan het huis gebouwd, werd in 2014 grondig gerenoveerd voor jongvee. 3 Vader Justus en zoon Renke Ackermann hadden het met de rundveeconsulenten van Boerenbond over de toekomst van het bedrijf en de coöperatieve melkerij in Duitsland.